

De lusten en lasten van Biogarantie

Overheid of bedrijfsleven beheert

Volgens de Biobarometer, het jaarlijkse marktonderzoek van de VLAM, herkent 45 procent van de Vlaamse bevolking het Biogarantie-keurmerk. Dat is niet mis. Maar waar staat Biogarantie nu precies voor? Wie beheert het? Wie bepaalt de normen? Wie betaalt het toezicht en wie zorgt voor de promotie? Eenvoudige vragen, maar zelfs een doorwinterde bioprofessional schudt de antwoorden niet zomaar uit de mouw. Dirk Thienpont, voorzitter van Biogarantie vzw en Hilde Van Duffel van controleorganisatie Integra, afdeling Blik, kennen de materie als hun broekzak, elk hun eigen uiteraard.

12

Inhoudelijk en structureel kan Biogarantie nog verbeterd worden, weten beide kenners. "We gaan dit najaar een brede discussie voeren over de toekomst van Biogarantie in eigen beheer of in overheidsbeheer", belooft Dirk ons. Daarbij zullen ongetwijfeld raakpunten aan de orde komen zoals specifiek gebruik voor Belgische producten, promotiecampagnes en financiering.

Een stukje geschiedenis

Biogarantie vzw bestaat sinds 1990. Ze beheert het gelijknamige privé keurmerk al van voor de publieke wetgeving rond bio in voege trad. Door op eigen initiatief voor het hele land een lastenboek met de

"Heel wat keurmerken houden stand uit marktprotectionisme"

basisproductieregels op te stellen, behoorde de biologische sector in België tot de voorlopers in Europa. Labels als Demeter en Natur&Progres werden een soort Biogarantie-plus voor 'diehard-bioassociaties'. Overigens in goede overeenstemming. Vanaf 1993 werd de EU-verordening gevolgd. De hoofdstukken over plantaardige productie in het lastenboek werden zo doorverwijzingen naar de wetgeving. En in 1998 werd de dierlijke productie wettelijk geregeld. Ook dit hoofdstuk werd een integrale doorverwijzing

naar de Belgische wetgeving. Deze wetgeving is op een aantal punten anders dan de EU-verordening. De lijst met toegelaten gangbare voedermiddelen is bijvoorbeeld sterk ingekort.

Momenteel bestaat het Biogarantie-lastenboek vooral uit productienormen voor non-food zoals textiel, regels voor het merkgebruik, importcriteria en regels voor de verkooppunten. Er is een bijdragereregeling voor het merkgebruik op eindverpakkingen en voor het lidmaatschap bij de eigenaars van Biogarantie vzw, de beroepsverenigingen van de marktdeelnemers.

Keurmerk is communicatie

Op de vraag naar de meerwaarde van Biogarantie reageert Dirk Thienpont heel beslist: "Het gaat om de communicatie met de consument, die moet een bioproduct vlot kunnen herkennen. Daarnaast heeft Biogarantie nog de taak om te voorkomen dat het keurmerk misbruikt wordt en dat er aan normontwikkeling wordt gedaan."

Dus Biogarantie is nodig op het eind van de bioproductieketen. Maar is het niet veel logischer om daarvoor een EU-label te gebruiken? "Inderdaad", zegt Dirk Thienpont "Er is al een EU-label, alleen kennen de mensen het nog niet. Bovendien is de uitwerking van dit label voor ingrediënten buiten de EU nog niet geregeld. Daardoor dekt het de markt niet en is het dus commercieel onbruikbaar. Ik geef

toe dat Biogarantie in principe kan verdwijnen wanneer het EU-label echt gebruikt en gepromoot kan worden."

Praktijk van Biogarantie

Blik certificeert in België 4694 producten als biologisch op het niveau van verwerker. Daarvan mogen er een 3400-tal het Biogarantie-label dragen. Op het niveau van de landbouw zijn er 281 landbouwbedrijven gecertificeerd waarvan 108 het Biogarantie-label mogen gebruiken. Hilde Van Duffel: "Dat verschil heeft twee oorzaken: producenten en verwerkers hebben voor half-

Aantal	gecertificeerd volgens wetgeving	gecertificeerd Biogarantie
boeren en tuinders	282	109
verwerkers	306	144
winkels	o (geen wetgeving)	49

fabricaten geen Biogarantie nodig. Die gaan niet rechtstreeks naar de consument, dus volstaat een certificaat bio volgens de wetgeving. Melkveehouders, varkenshouders, onderaannemers, loonwerkers verdelers van bulk laten zich doorgaans niet certificeren voor Biogarantie. Daarnaast zijn er ook producten die expliciet voor export worden vervaardigd en dan komt er meestal een label van het betreffende land op".

Ondanks de EU-regelgeving gebruikt elke lidstaat één of meerdere biokeurmerken. Dat maakt het voor de certificering-organisaties niet makkelijker. Volgens Hilde Van Duffel levert dit soms een pak extra werk op. Een voorbeeld is het lastenboek van het Britse Soil Association. Dat heeft zoveel supplementaire regels dat de controletijd -en dus de kosten- aanzienlijk

stijgen.

Heel wat keurmerken houden stand uit marktprotectionisme. Biogarantie heeft wat dat betreft een soepele regeling: alle buitenlandse producten die voldoen aan de EU-verordening kunnen een Biogarantie-label krijgen behalve

Keurmerkbeheer in een internationale context levert soms vreemde situaties op. Een voorbeeld van biologische melk: Gangbare bietenpulp voederen aan melkkoeien is volgens de EU-verordening toegestaan. In Nederland wordt de EU-verordening gevolgd. De bioboer net over de grens voert zijn koeien gangbare bietenpulp omdat dit de melkproductie efficiënter maakt en de kostprijs verlaagt. Deze melk krijgt het Biogarantie-keurmerk, omdat Biogarantie bij import de plaatselijke regels erkent. De Belgische wetgeving is iets strenger op dit vlak: bietenpulp mag niet worden gevoederd. In de biowinkel staan twee pakken melk van twee bekende Belgische merken naast elkaar. Eén met melk van een Belgische boer, één met melk van een Nederlandse boer. Op beide pakken staat uiteraard het Biogarantie-label. De herkomst van de melk wordt niet vermeld en verder zijn er geen kwaliteitsverschillen zichtbaar. Het pak met Nederlandse melk is vijf eurocent goedkoper, welk kiest u? In feite concurreren de Belgische marktdeelnemers zichzelf uit de markt. Ze zijn eigenaar van het Biogarantie-keurmerk dat in praktijk vooral de belangen van de concurrent dient.

als er gelatine of nitriet in zit. "Voor ons als certificeerder levert dit enkel wat extra administratief werk", aldus Hilde Van Duffel. Het meest vrije systeem vind je tegenwoordig in Duitsland. Daar bestonden tot voor kort tal van keurmerken: Bioland, Biopark, Naturland, Demeter, ... elk met hun eigen lastenboek waarin principiekwesties het verschil uitmaakten. Landbouwminister Künast maakte korte metten met dat onderscheid. Alle bioproducten die voldoen aan de EU-verordening krijgen een Duits BIOzegel, ook de buitenlandse. Het kost de marktdeelnemer niets extra, ook de importeur en exporteur niet.

Royalty's verdedigen gezamenlijke belangen

Dat moet toch als muziek in de oren klinken voor de Biogarantie-certificaathouders in België. Veel lust, weinig last. Waarom neemt in België de overheid het keurmerkbeheer van Biogarantie niet over, naar Duits model? Dirk Thienpont bew-

eegt voorzichtig in deze denkpiste: "Luister, heel de ontwikkeling van het Biogarantie-systeem is door ons opgezet. Er is door de sector enorm veel in geïnvesteerd en dan geef je dat niet zomaar uit handen.

Het doel om een publieke wetgeving voor bio te maken is bereikt, maar het ontwikkelingswerk is nog niet af. We hebben Biogarantie nodig om de werking van de sectororganisaties te garanderen. We moeten de wetgeving sterk blijven opvolgen en zorgen dat ze verder onwikkelt, er bestaat immers het gevaar dat de wetgeving door commerciële druk wordt versoepeld.

Om Biogarantie te mogen gebruiken, moet je lid zijn en royalty's betalen. Met dit geld worden de belangen van de marktdeelnemers verdedigd en wordt publiciteitsmateriaal voor de winkels aangeboden en promotie gevoerd.

Toch hoort Hilde Van Duffel de marktdeelnemers vaak klagen dat er zo veel facturen toekomen voor het keurmerkgebruik: van Integra voor de controle, van Probila of Belbior voor het lidmaatschap, van Biogarantie voor de royalty's, en nog eens van de VLAM voor de marketing. Op dat vlak is er vooruitgang: de facturen voor de royalty's en de bijdrage van VLAM zullen worden samengevoegd. Thienpont: "Als je alles optelt, is de totaalbijdrage voor deze zaken een heel stuk goedkoper dan in het buitenland"

Frank Williams is mede-grondlegger van Biogarantie en sinds lange tijd niet meer binnen deze structuur actief. Hij be-kijkt het nuchter van op een afstand. "Je moet dingen doen die werken. De term 'biol-

ogisch' certificeren, gebeurt op basis van de wetgeving. De overheid beheert die wetgeving, dus kan zij best ook Biogarantie beheren door het rechtstreeks te koppelen aan de wetgeving. Dat scheelt een hoop kosten voor de marktdeelnemers. Natuurlijk moet je dan wel eerst een alternatief uitwerken om de beroepsorganisaties te financieren."

Duurzame Biogarantie

Er is meer. Meermaals klinkt de bezorgdheid dat de wetgeving uitgehoud zou worden. Zodra multinationals geld gaan verdienen aan bio, zullen ze de drempel van de productievooraanwaarden willen verlagen. Of die pronostiek juist is of niet, er wordt in ieder geval gelobbyd voor normontwikkeling waarbij sociale elementen worden meegenomen. Om zo in feite FairTrade-elementen binnen bio te implementeren. Deze ontwikkeling wordt in België vooral warm gehouden vanuit de maatschappelijke sectororganisaties zoals Velt en Bond Beter Leefmilieu. Ook bij de internationale koepel IFOAM staat dit punt hoog op de agenda.

Zowaar een stelling waar de najaarsdiscussie mee van start kan: "Wil Biogarantie als een doos met inhoud duurzaam blijven bestaan, dan zal er een keuze moeten worden gemaakt: ofwel het label voor honderd procent koppelen aan de wetgeving zonder meer, ofwel ontwikkelen met serieuze inhoudelijke meerwaarde."

